

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології
ім. Р.Є. Кавецького НАН України

«ЗАТВЕДЖЕНО»

Рішенням Вченої ради Інституту
експериментальної патології, онкології і
радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН
України від 25.10.2023, протокол № 10

Рішенням Вченої ради Інституту
експериментальної патології, онкології і
радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН
України від 25.09.2024, протокол № 12

Силабус навчальної дисципліни

ЦНД06 «Сучасні методи діагностики та лікування злоякісних пухлин основних локалізацій»

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва освітньо-наукової програми Назва спеціальності Галузь знань Рівень вищої освіти,	Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії «Онкологія» за спеціальністю 222 – «Медицина» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я», III рівень вищої освіти. НРК – 8 рівень, QF-LLL – 8 рівень
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	ЗВО «Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького Національної академії наук України»
Повна назва навчальної дисципліни	«Сучасні методи діагностики та лікування злоякісних пухлин основних локалізацій»
Повна назва структурного підрозділу	Відділ екології та сорбційної токсикології
Розробник(и)	Думанський Ю.В., д.м.н., проф., чл.-кор. НАМН України; Чехун В.Ф., д.м.н., проф., акад. НАН України.
Семестр вивчення навчальної дисципліни	4 семестр (20 тижнів)
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 4 ЄКТС, 120 год., з яких 40 - аудиторських години (10 год. лекції, 12 годин практичні, 18 год. семінарські заняття); 6 год. – консультації, 74 години відведено на самостійну роботу аспіранта
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Навчальна дисципліна належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін, що пропонуються в рамках циклу професійної підготовки аспірантів зі спеціальності 222 «Медицина» на другому році навчання.
--------------------------	---

Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни: дати знання щодо основної концепції, принципів та сучасного стану ключових методів діагностики та лікування хворих із злоякісними новоутвореннями основних локалізацій з метою підготовки аспірантів як висококваліфікованих лікарів, ефективних дослідників і викладачів вищої школи, здатних аналізувати спеціальну літературу в галузі клінічної онкології та застосовувати отриману інформацію і знання для визначення обсягу та характеру використовуваних діагностичних і лікувальних заходів.

Основним завданням навчальної дисципліни є: усвідомлення аспірантом професійної значущості практичної діяльності науковця – як фахівця в галузі медичних наук, який здатний свідомо застосовувати теорію навчання від наукового процесу до прикладного аспекту; досягти певного розвитку професійних викладацьких навичок та вміло здійснювати самоконтроль, самоаналіз, об'єктивну самооцінку своєї наукової, науково-організаційної діяльності та науково-педагогічної діяльності.

В рамках дисципліни «Сучасні методи діагностики та лікування злоякісних пухлин основних локалізацій» аспіранти набудуть ґрунтовних базових знань з питань діагностики і лікування хворих на рак молочної залози, раку шлунка, легені, ободової і прямої кишки, пухлин жіночої статеві сфери. Особлива увага буде приділена значенню інструментальних та морфологічних методів ранньої та диференційної діагностики стосовно кожної нозологічної форми новоутворення для визначення ступеня злоякісності і поширеності пухлинного процесу, що є важливим як при призначенні адекватного лікування, так і при визначенні прогнозу захворювання.

Програма навчальної дисципліни «Сучасні методи діагностики та лікування злоякісних пухлин основних локалізацій» забезпечить формування у аспірантів науково-педагогічної, професійно-орієнтованої компетентності в галузі онкології. На закріплення засвоєння матеріалу з вивчення даної дисципліни буде проведено цикл семінарських і практичних занять з метою можливості застосування набутих теоретичних знань у клінічній практиці та науковій роботі для підвищення ефективності діагностики та призначення раціонального комплексу лікувальних заходів. На практичних заняттях аспіранти матимуть змогу оволодіти основними принципами ранньої діагностики злоякісних пухлин зазначених локалізацій, представляти механізми формування алгоритму діагностичних і терапевтичних заходів, оволодіти сучасними скринінговими методами на виявлення онкопатологій.

Програма навчальної дисципліни «Сучасні методи діагностики та лікування злоякісних пухлин основних локалізацій» включає 2 змістовних модуля (лекції, семінарські та практичні заняття з формулюванням завдань), які мають бути виконані аспірантами в рамках навчального курсу. Такий підхід забезпечить застосування набутих теоретичних знань під час виконання дисертаційного дослідження та проведення самостійної наукової роботи.

4. Зміст навчальної дисципліни

№ з/п	Номер і назва теми	Кількість годин			
		Лекції	Семінар-ські	Практич-ні	Самостій-на робота
Модуль 1. Теоретичні основи діагностики та лікування хворих на рак різного генезу					
	Лекції				
	Л1. Стан діагностичної та онкологічної допомоги населенню України (діагностика нових випадків раку, наслідки несвоєчасної діагностики, онкологічні огляди в Україні,	2			4

	дитяча онкологія, рівень захворюваності та смертності, спеціальне лікування онкологічних хворих)				
	Л2. Рак шлунка на шляху до вирішення проблеми. Основні причини виникнення раку цієї локалізації. Захворюваність на рак шлунка і якість діагностики. Фактори ризику і сучасні методи лікування	2			4
	Л3. Рак товстої (КРР) кишки. Основні причини виникнення. Захворюваність і смертність у хворих на колоректальний рак. Фактори ризику виникнення КРР (вік, особливості харчування), передпухлинні захворювання, розвиток раку товстої кишки на тлі поліпозу. Скринінг раку товстої кишки	2			4
	Л4. Рак легені. Основні причини виникнення. Морфологічна класифікація раку легені. Первинна і уточнююча діагностика раку, причини пізньої діагностики. Методи лікування раку легені в залежності від стадії захворювання і морфологічної структури пухлини та їх ефективність.	2			4
	Л5. Рак грудної залози. Захворюваність і смертність. Вроджені аномалії грудних залоз, рак у чоловіків та жінок, фактори ризику розвитку раку грудної залози (РГЗ). Клінічні форми РГЗ, інструментальна та морфологічна діагностика пухлин грудної залози.	2			4
	Самостійна робота				
	1. Злоякісні пухлини щитоподібної залози, оптимальні методи ранньої і диференційної діагностики та порядок їх використання, сучасні принципи лікування, фактори прогнозу, оцінка ефективності проведеного лікування				5
	2. Клінічні прояви раку шкіри в залежності від морфологічної форми пухлини, особливості диференційної діагностики, сучасні методи лікування; меланома шкіри, складності діагностики, закономірності метастазування, оцінка ефективності проведеного лікування				5
	3. Основні клінічні прояви та особливості диференційної діагностики злоякісних пухлин жіночої статеві сфери				5
Модуль 2. «Основа сучасних підходів до діагностики та лікування хворих із злоякісними пухлинами основних локалізацій»					
	Семінарські				
	С1. Епідеміологія злоякісних пухлин. Класифікація. Онкологічна захворюваність в залежності від статі і віку хворих. Частота	2			3

	злоякісних пухлин основних локалізацій. Наслідки несвоєчасної діагностики раку в Україні.				
	С2. Основні причини виникнення раку різних локалізацій. Шляхи та успішність протиракової боротьби		2		4
	С3. Рак стравоходу. Передракові захворювання, захворюваність та смертність. Метастазування раку стравоходу в залежності від локалізації пухлинного процесу		2		4
	С4. Інструментальна і морфологічна діагностика раку стравоходу. Варіанти і основні принципи лікування		2		2
	С5. Паранеопластичні синдроми, що визначають клінічний перебіг раку легені		2		2
	С6. Стандарти лікування раку легені залежно від основних факторів, що визначають результати захворювання		2		2
	С7. Клінічна картина і рання діагностика раку молочної залози (РМЗ), біологічні особливості, роль гормональних порушень у розвитку злоякісних пухлин молочної залози; загальні принципи комбінованого і комплексного лікування раку молочної залози, показання та протипоказання		2		2
	С8. Основні клінічні прояви та особливості диференційної діагностики злоякісних пухлин жіночої статеві сфери		2		4
	С9. Клінічні прояви раку шкіри в залежності від морфологічної форми пухлини, особливості диференційної діагностики, сучасні методи лікування		2		4
	Практичні заняття				
	П1. Злоякісні пухлини щитоподібної залози, оптимальні методи ранньої і диференційної діагностики та порядок їх використання, сучасні принципи лікування, фактори прогнозу, оцінка ефективності проведеного лікування			1	2
	П2. Оптимальні методи сучасної діагностики та порядок їх використання при раку шлунка, основні помилки в діагностиці та лікуванні, фактори прогнозу, оцінка ефективності проведеного лікування. Пухлини ободової і прямої кишки, основні клінічні прояви та особливості диференційної діагностики, сучасні методи лікування, показання та протипоказання до їх використання, закономірності метастазування.			3	2
	П3. Сучасні уявлення про причини виникнення різних пухлин грудної порожнини, первинна та вторинна			3	2

	профілактика; сучасні методи обстеження хворих з пухлинами грудної клітини (радіоізотопні, ультразвукові, ендоскопічні, МРТ, КТ, морфологічні); основні клінічні прояви раку легені в залежності від морфологічної структури та клініко-анатомічних форм та росту пухлини, особливості диференційної діагностики				
	П4. Клінічна картина і рання діагностика раку молочної залози (РМЗ), біологічні особливості, роль гормональних порушень у розвитку злоякісних пухлин молочної залози; загальні принципи комбінованого і комплексного лікування раку молочної залози, показання та протипоказання			2	2
	П5. Основні клінічні прояви та особливості диференційної діагностики злоякісних пухлин жіночої статеві сфери			2	2
	П6. Клінічні прояви раку шкіри в залежності від морфологічної форми пухлини, особливості диференційної діагностики, сучасні методи лікування; меланома шкіри, складності діагностики, закономірності метастазування, оцінка ефективності проведеного лікування			1	2
	Всього:	0	18	12	74
	Консультації				6
	Разом	10	18	12	80

5. Дисципліна передбачає:

- **навчання** через викладення теоретичного матеріалу з використанням опорного мультимедіа-конспекту; застосування міні-дискусій на практично-орієнтованих (семінарських) заняттях, застосування методичних підходів в межах практичної роботи; виконання пошукових завдань із використанням теоретичного матеріалу; самостійний пошук необхідної довідкової інформації в різноманітних електронних ресурсах; консультації викладача.

- **набуття компетентностей:**

Навчальна дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти інтегральних, загальних та фахових компетентностей (згідно з вимогами Національної рамки кваліфікацій восьмого рівня освіти):

Інтегральні: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі охорони здоров'я, оволодіння компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність на основі глибокого переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та практичних навичок в області теоретичної та клінічної онкології.

Загальні:

ЗК1. Здатність до науково-професійного самовдосконалення та розвитку мотиваційно-ціннісного самовираження на основі принципів професійної етики, біоетики, доброчесності та порядності, розвитку когнітивних (увага і концентрація, пам'ять, логічне мислення, прийняття рішень) та творчих індивідуальних здібностей.

ЗК2. Здатність до системного аналізу та критичного осмислення нових знань у предметній

галузі та суміжних науках, в т.ч. з використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

ЗК3. Здатність до критичного аналізу та креативного синтезу нових ідей на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ЗК4. Здатність до ініціювання та виконання наукових досліджень, результатом яких є одержання нових знань та професійних навичок, до розвитку лідерських якостей та ефективної комунікації при роботі в команді, що демонструють вміння дотримуватись строгих вимог дисципліни, планування та управління часом.

ЗК5. Здатність працювати автономно, критично оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

ЗК6. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій на національному та міжнародному рівні.

Фахові:

СК1. Здатність до розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та виявляти потребу в додаткових знаннях у сфері медицини та за напрямком наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези.

СК3. Здатність володіти сучасними методами наукового дослідження, обирати методи та кінцеві точки дослідження відповідно до цілей та завдань наукового проєкту (дослідження).

СК4. Здатність інтерпретувати результати наукових досліджень, проводити їх коректний аналіз та узагальнення.

СК6. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, розуміти англомовні наукові тексти за напрямом досліджень.

СК8. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК9. Здатність сформувати системний науковий світогляд та загальнокультурний кругозір.

СК10. Здатність адекватно застосовувати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

6. Результати навчання за дисципліною:

Результати навчання (1. Знати; 2. Вміти; 3. Комунікація; 4. Автономія та відповідальність)		Форми викладання та навчання	Методи оцінювання	Відсоток фінальної оцінки з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.	Знати			
1.1.	Стан онкологічної допомоги населенню України (діагностика нових випадків раку, наслідки несвоечасної діагностики, онкологічні огляди в Україні, рівень захворюваності та смертності, спеціальне лікування онкологічних хворих дитячого віку).	лекції, семінарські, практичні, самостійна робота	Контрольна робота, оцінювання рефератів та доповідей	10
1.2.	Основні причини виникнення раку шлунка. Захворюваність на рак шлунка і якість діагностики. Фактори ризику і сучасні методи лікування.	лекції, семінарські, практичні, самостійна робота	Контрольна робота, оцінювання рефератів та доповідей	10
1.3.	Основні причини виникнення раку товстої (КРР) кишки. Захворюваність і смертність у хворих на колоректальний рак.	лекції, семінарські, практичні, самостійна	Контрольна робота, оцінювання рефератів та	10

	Фактори ризику виникнення КРР (вік, особливості харчування), передпухлинні захворювання, розвиток раку товстої кишки на тлі поліпозу. Скринінг раку товстої кишки.	робота	наукових доповідей	
1.4.	Основні причини виникнення раку легені. Морфологічну класифікацію раку легені. Основи первинної та уточнюючої діагностики захворювання, причини пізньої діагностики. Методи лікування раку легені в залежності від стадії захворювання і морфологічної структури пухлини та їх ефективність.	лекції, семінарські, практичні, самостійна робота	Контрольна робота, оцінювання рефератів та наукових доповідей	10
1.5.	Вроджені аномалії грудних залоз, рак у чоловіків, фактори ризику розвитку раку молочної залози (РМЗ) у жінок. Клінічні форми РМЗ, інструментальна та морфологічна діагностика пухлин молочної залози.	лекції, семінарські, практичні, самостійна робота	Контрольна робота, оцінювання рефератів та наукових доповідей	10
2.	Вміти			
2.1.	Проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей та на цій основі формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері	Практичні, самостійна робота	Контрольна робота	10
2.2.	Ініціювати, організовувати та проводити комплексні наукові дослідження, коригувати послідовний процес ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності та впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільну діяльність.	Практичні, самостійна робота	оцінювання рефератів та доповідей	10
3	Комунікація			
3.1.	Професійно спілкуватись в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності (онлайн презентації, публічні лекції, науково-популярні тексти, різноманітні форми візуалізації в засобах масової інформації тощо)	Семінарські, Практичні, самостійна робота	Тестові завдання, оцінювання рефератів та доповідей	10
4.	Автономність та відповідальність			
4.1.	Вміти самостійно працювати з науковою та навчально-методичною	семінарські заняття,	оцінювання рефератів та	10

	літературою (вітчизняною та іноземною), здійснювати пошук, узагальнювати та аналізувати наукову та науково-технічну інформацію. Володіти навичками повної автономності під час реалізації індивідуальних наукових проектів	самостійна робота	доповідей	
4.2	Грунтовно володіти теоретичними та практичними знаннями, демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального рівня, самовдосконалення та професійного росту	семінарські заняття, практичні заняття, самостійна робота	оцінювання рефератів та доповідей	10

7. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

[illegible]

8. Методи контролю та схема формування оцінки

1. Поточний контроль здійснюється викладачем за обліком відвідування, активності роботи аспірантів в процесі викладання дисципліни та на основі результатів контрольних заходів.

2. Підсумковий семестровий контроль здійснюється викладачем наприкінці викладання курсу навчальної дисципліни шляхом оцінювання цілісної систематичної підготовки аспіранта протягом конкретного періоду. Кінцевим результатом є іспит.

3. Загальна оцінка формується шляхом суми балів, отриманих аспірантами в процесі поточного контролю та підсумкового семестрового контролю.

Вимоги щодо допуску до підсумкового семестрового контролю знань (ПСКЗ):

- 1 Не мати пропусків з лекційних занять;
2. Не мати пропусків з практичних та семінарських занять;
3. Виконання самостійних завдань за тематикою, що пропонується викладачем;
- 4 За кожним модулем підготувати доповідь з презентацією або реферат (тематика обирається разом з викладачем);
5. Успішно виконати контрольні або тестові завдання.

Рекомендована література

1. Молочная железа: рак и предраковые заболевания. Под ред. В.И.Тарутинова. К.: «Полиграфист», 2006.-416с.
2. Лекції з клінічної онкології. Том 1. (Пухлини травного тракту). учб. посіб. для студентів. інтернів та сімейних лікарів/За ред. Г.В.Бондаря.-Донецьк: Норд Компьютер, 2006,-256с.
3. Вибрані лекції з клінічної онкології: навч. посіб./Бондар Г.В., Думанський Ю.В., Антіпова С.В., Попович А.Ю. та ін.-Луганськ:ВАТ «Луганська обласна друкарня»,2009.-560с.
4. Онкологія. Вибрані лекції для студентів і лікарів / За ред. В.Ф. Чехуна. - К.: Здоров'я України, 2010.-768 с.
5. Савран В.Р., Кенс А.А., Мриглоцький М.М., Савран В.В. Рак молочної залози: навч. посібник з онкології.-Львів, 2012-240с.
6. Думанський Ю.В., Синяченко О.В., Ігнатенко Г.А. Семейный врач (врач общей практики).-Донецк: Донбасс, 2013.-256с.ил.
8. Основы клинической онкологии/И.Ф.Хурани, А.Я.Какарькин, А.Ф.Ковальчук. Вінниця: ТОВ Нілан-ЛТД, 2014.-160с.
9. TNM-класифікація, 7-ме видання. Фецич Т.Г., Сліпецький Р.Р./За загальною ред. Фецича Т.Г.-Львів, 2014-169с.
10. Онкологія: підручник/Ю.В.Думанський, А.І.Шевченко, І.Й.Галайчук та ін.; за ред. Г.В. Бондаря, А.І.Шевченко, І.Й.Галайчука.-2-е вид., перероб. та допов. -К.: ВСВ «Медицина», 2019.-520с.
11. Рак шлунка: сучасні методи донозологічної діагностики та особливості хірургічного лікування/Ю.О. Вінник, І.Ю. Багмут, В.І. Жуков та ін.; за ред. Ю.О.Вінника.-Харків. Золоті сторінки, 2019.-308с.
12. Статті у сучасних фахових періодичних виданнях.

Додаткова література.

1. Chekhun V.F. Lukianova N.Yu. Borikun T.V., Bazas V.M. Yalovenko T.V. Shepelenko I.V. Zadvornyi T.V. Kliusov O.M., Dumanskii Yu.V. The expression profile of tissue and circulating miRNAs for optimization of neoadjuvant therapy of breast cancer patients Horizons in Cancer Research // Ed. H.S.Watanabe. – N.Y.: Nova Science Publishers, 2021,

Vol. 80, Chapter 2: P. 63-112. – Ser.: Medicine and Health. ISBN: 978-1-5361-9737-2.
<https://novapublishers.com/shop/horizons-in-cancer-research-volume-80>.

2. Думанський Ю.В., Бондар О.В. Віддалені результати комплексного етапного полімодального лікування пацієнток з місцево-розповсюдженим раком молочної залози // Онкологія 2020; 22(1-2), 75-79.
3. Думанський Ю.В., Бондар О.В., Ткаченко О.І., Столярчук Є.А. Маркер проліферації PCNA як прогностичний показник ефективності неoad'ювантної поліхіміотерапії у жінок з місцево-поширеним раком молочної залози // Травма, 2019, Т.20, №5, С.85-91.
4. Dumanskyi Yu.V., Kirkilevskyi S.I., Sulaeva O.M., Polyasnyi V.O., Mashukov A.O., Kovalevska L.A., Yarema R.R., Ogorchak M.A.. Impact of molecular phenotype on survival in gastric cancer following radical surgery // Exp Oncol 2022; 44 (4): 324-326